

Názov predmetu	Cvičenia zo slovenského jazyka
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Názov ŠVP	Inovovaný školský vzdelávací program
Škola	ZŠ s MŠ Kočovce
Stupeň vzdelania	Nižšie stredné vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

RUP – časová dotácia

predmet	5. roč.	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.	spolu
ŠVP	0	0	0	0	0	0
ŠkVP	0	0	+1	+1	+1	3
Spolu/ rok	0	0	33	33	33	99

Charakteristika predmetu

Predmet sa realizuje ako voliteľný predmet v rámci disponibilných hodín súbežne s druhým cudzím jazykom.

V jazykovej časti oblasti Jazyk a komunikácia sú určujúcimi ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov. Zdôrazňujeme preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby. Výrazne sa posilnil komunikatívno-zážitkový model vyučovania jazyka a naopak oslabila sa tendencia obsiahnuť podobu lingvistiky ako vedy. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátormi.

Najväčší dôraz sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.

Obsah vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sa realizuje vo viacerých vzdelávacích predmetoch, medzi ktoré patria aj cvičenia zo slovenského jazyka.

Členenie vzdelávacej oblasti podľa kľúčových jazykových kompetencií, t. j. podľa procesov, ktoré sa nimi rozvíjajú:

- Počúvanie
- Komunikácia (hovorenie) s porozumením

- Čítanie
- Písanie

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií, a tým, že vedie k:

- podpore sebadôvery každého žiaka,
- osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v sociálnom a kultúrnom prostredí,
- príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na rozvoji demokratickej spoločnosti, pluralizme a kultúrnej otvorenosti,
- zaručeniu rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov,
- pochopeniu vzdelávania v príslušnom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku, k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- zvládnutiu základných pravidiel medziludskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní,
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka,
- zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

Kompetencie

Poznávacie (kognitívne) kompetencie

1. používať kognitívne kompetencie
2. učiť sa sám aj v skupine
3. kriticky myslieť
4. formulovať a riešiť problémy

5. tvorivo myslieť

Komunikačné kompetencie

1. tvoriť, prijať a spracovať informácie
2. vyhľadávať a sprostredkovať informácie
3. formulovať svoj názor a argumentovať

Interpersonálne (sociálne) kompetencie

1. akceptovať skupinové hodnoty
2. tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín
3. spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami
4. vžiť sa do pocitov a konania inej osoby

Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie

1. vytvárať a reflektovať vlastnú identitu
2. vytvárať vlastný hodnotový systém
3. regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život

Metódy a formy práce

Metódy práce

- výklad
- motivačné metódy rozhovoru
- reprodukčné i produktívne metódy upevňovania učiva
- demonštračné, vizuálne i audiovizuálne metódy

- dramatizačné metódy
- interaktívne metódy
- heuristické metódy projektovej práce
- problémová
- diagnostické a klasifikačné

Formy práce

- individuálna a skupinová práca žiakov, tímové hry
- práca vo dvojici
- frontálna výučba
- práca s učebnicou, pracovným zošitom, multimediami, CD, časopisom a internetom

7. ročník

Obsahový štandard: Základné vedomosti učiva zo 6. ročníka

Výkonový štandard: Opakovanie učiva 6. ročníka:

Vie aplikovať nadobudnuté vedomosti.

Slovná zásoba podľa dobového výskytu:

Pozná rozdiel medzi archaizmom, historizmom a neologizmom.

Slová cudzieho pôvodu, zdomácnené slová:

Vie odlíšiť cudzie slová, slovenské a zdomácnené slová, rozumie ich významu, vie ich vyhľadať v SCS a v internetovom slovníku, vie ich (v rozsahu učebnice a pracovného zošita) správne gramaticky napísať.

Spisovné a nespisovné slová:

Vie reprodukovať definície spisovnosti, odlíšiť nárečové a slangové slová od spisovných, pozná ich

význam.

Pomnožné podstatné mená:

Vie definovať, rozlíšiť v texte, vysvetliť význam pomnožných PM, zaradiť ich do vzorov, správne napísať.

Prídavné mená:

Je schopný rozdeliť prídavné mená na vlastnostné akostné a vzťahové, privlastňovacie individuálne a druhové, určiť vzor prídavných mien, správne ich napísať.

Číslovky:

Ovláda definíciu čísloviek, ich delenie na základné, radové a násobné, ich skloňovanie a pravopis. Vie vytvoriť číslovky tohto typu aj pomocou zložky -násobný, raz, -krát, -itý. Žiak rozozná určité a neurčité číslovky a vie ich definovať.

Slovesný vid:

Vie vysvetliť pojem slovesný vid, dokonavý a nedokonavý, vie zmeniť vidovú formu slovesa, vie aplikovať vedomosti o slovesách a gramatických kategóriách sloves.

Spojky a interpunkcia:

Vie definovať základné spojky, vysvetliť ich funkciu v texte, pozná základné pravidlá písania čiarky vo vete primeranej úrovni a skúsenostiam žiaka. Žiak vie pri tvorbe svojho textu odhaliť nevhodné hromadenie spojok a nahradiť ich.

Zámená:

Vie definovať zámená, zaradiť ich k osobným základným a privlastňovacím.

Príslovky:

Vie definovať príslovky, zaradiť ich k príslovkám miesta, času, spôsobu a príčiny, stupňovať a tvoriť ich a využiť v texte.

Predložky:

Vie definovať a odlíšiť predložky, určiť pád, s ktorým sa viažu, pozná správne pádové väzby, vie využiť a vysvetliť ich vokalizáciu.

Skladba: Prísudzovací sklad prísudok, podmet:

Vie identifikovať hlavné vetné členy, ich funkciu vo vete, vie ich vyhľadať a vypísať jadro dvojčlennej

vety prisudzovací sklad.

Holá a rozvitá veta:

Vie odlíšiť holú vetu od rozvitej a pochopiť ich využitie v umeleckom a vecnom texte.

Viacnásobný vetný člen:

Vie nájsť vo vete viacnásobný vetný člen, vie ho vytvoriť a použiť vo vete.

Vetný základ – jednočlenná veta, slovesná a neslovesná:

Vie odlíšiť jednočlennú vetu od dvojčlennej, pomenovania prírodných javov, duševných stavov slovesnou a názvy kníh, pozdravy, citové prejavy neslovesnou jednočlennou vetou.

Opakovanie, zhrnutie učiva 7. ročníka:

Vie aplikovať nadobudnuté vedomosti z ortografie, morfológie, lexikológie a syntaxe.

8. ročník

Obsahový štandard: Základné vedomosti učiva zo 7. ročníka

Výkonový štandard: Opakovanie učiva 7. ročníka:

Žiak dokáže v texte vyhľadať slovné druhy, dokáže určiť a vytvoriť 1-člennú a 2-člennú vetu.

Morfológia

Obsahový štandard:

Ohybné slovné druhy

Výkonový štandard:

Používa v správnom tvare koncovky -r, -l; pravopis číselníkov, vysvetlí a identifikuje dokonavý a nedokonavý vid sloviac; vysvetlí a identifikuje akostné, vzťahové, zvieracie a prívlastňovacie prídavné mená, identifikuje v texte zámená, určuje ich základný tvar a gramatické kategórie.

Morfológia

Obsahový štandard:

Neohybné slovné druhy. Interpunkcia v pravopise.

Výkonový štandard:

Odlíši častice od prísloviak a spojok; identifikuje v texte neohybné slovné druhy

Lexikológia

Obsahový štandard:

Priame a nepriame pomenovania, frazémy a ich význam, jednoslovné a viacslovné pomenovania, združené pomenovania, spôsoby obohacovania slovnej zásoby.

Výkonový štandard:

Vyhľadá, rozlíši a určuje význam nepriamych pomenovaní; charakterizovať spôsoby obohacovania slovnej zásoby (tvorenie slov, preberanie slov)., je schopný tieto postupy identifikovať v texte.

Syntax

Obsahový štandard:

Hlavné a vedľajšie vetné členy, vety podľa členitosti, rozvitosti, zloženia, prisudzovací sklad, jednoduché vety, jednoduché súvetia, pravopis, písanie čiarky.

Výkonový štandard:

V jednoduchých holých a rozvitých vetách správne používa základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich; vysvetľuje rozdiel medzi jednoduchou vetou a súvetím, určuje druh súvetia.

9. ročník

Obsahový štandard: Základné vedomosti učiva z 8. ročníka

Výkonový štandard: Opakovanie učiva 8. ročníka:

Zvuková stránka jazyka a pravopis

Obsahový štandard:

Interpunkčné znamienka: lomka, spojovník, pomlčka, čiarka. Korektorské značky. Spisovná slovenčina.

Výkonový štandard:

Pozná a vie používať lomku, spojovník a pomlčku. Odlíši spojovník od pomlčky. Správne píše slová so spojovníkom a rozdeľuje slová so spojovníkom na konci riadka. Vie používať značky pri oprave písomných textov. Pozná správne spisovné výrazy v protiklade s nesprávnymi výrazmi.

Lexikológia

Obsahový štandard:

Slovná zásoba: členenie slovnej zásoby, zmeny v slovnej zásobe, spôsoby obohacovania slovnej zásoby. Tvorenie slov. Lexikografia: typy slovníkov.

Výkonový štandard:

Ovláda členenie slovnej zásoby na slová spisovné - nespisovné, domáce - cudzie, bez citového zafarbenia - s citovým zafarbením, zastarané - nové, hovorové - knižné, plnovýznamové - neplnovýznamové, jednovýznamové - viacvýznamové. Rozoznáva ich v texte. Vie nahradit' nespisovné slová spisovnými a naopak, citovo zafarbené slová za slová bez citového zafarbenia a naopak. Uvádza základný a odvodený význam viacvýznamových slov na konkrétnych príkladoch. Uvádza príklady na homonymá, synonymá, antonymá (opozitá). Ovláda spôsoby tvorenia slov. Vie uviesť konkrétne príklady. Uvádza príčiny spôsobujúce zmeny v slovnej zásobe a pozná spôsoby obohacovania slovnej zásoby (tvorenie nových slov odvodzovaním, skladaním, skracovaním, preberaním cudzích slov, tvorenie úplne nových slov, zánik starých slov). Pozná pravopisný, výslovnostný, výkladový, synonymický, frazeologický, slangový slovník a slovník cudzích slov. Vie s nimi pracovať: vyhľadať heslo, interpretovať ho. Uvádza príklady na jednotlivé typy slovníkov.

Morfológia

Obsahový štandard:

Ovláda nepravidelné skloňovanie podstatných mien ženského rodu. Skloňovanie čísloviek. Pravopis radových a násobných čísloviek. Časovanie a kategórie sloviess. Odlíšuje príslovky od iných slovných druhov. Ovláda dvojtvary a delenie slovných druhov z troch hľadísk.

Výkonový štandard

Ovláda nepravidelné skloňovanie podstatných mien ženského rodu: pani. Uvádza konkrétne príklady na správne používanie. Rozlišuje radové a násobné číslovky. Ovláda písanie radových a násobných čísloviek. Ovláda písanie radových čísloviek slovom a číslicou. Časuje slovesá s dôrazom na pravopis 3. os. sg. prít. času a 3. os. pl. min. času (napr. ostrí, farbí, kazí - ostrili, farbili, kazili). Pri určitých slovesných tvaroch určuje všetky gramatické kategórie: (osoba, číslo, čas, spôsob, rod, vid).

Vie meniť nedokonavé slovesá na dokonavé a naopak. Odlíši príslovky od iných slovných druhov (napr. navlas, na vlas). Používa ich vo vetách. Ovláda delenie slovných druhov podľa troch hľadísk: *vecný význam* (plnovýznamové - neplnovýznamové), *ohybnosť* (ohybné - neohybné), *vetnočlenská platnosť* (s vetnočlenskou platnosťou - bez vetnočlenskej platnosti).

Syntax

Obsahový štandard

Tvorí zápor v slovenčine. Členský a vetný zápor. Mimojazykové prostriedky vyjadrovania záporu. Slovosled a vetný sled. Vety podľa zloženia, členitosti, obsahu. Interpunkcia. Vetné členy.

Výkonový štandard

Pozná spôsoby vyjadrovania záporu v slovenčine. Pozná podstatu a prostriedky vyjadrovania členského a vetného záporu. Uvádza členský a vetný zápor na konkrétnych príkladoch. Pozná správny slovosled a vetný sled. Vie upraviť poradie slov vo vete. Vie upraviť poradie viet v texte. Ovláda delenie viet podľa zloženia. Určuje vety podľa zloženia. Odlíši jednoduché súvetie od jednoduchej vety. Ovláda delenie viet podľa členitosti. Ovláda delenie viet podľa obsahu, melódia viet. Vie určovať vetné členy hlavné i vedľajšie.

Hodnotenie predmetu

Predmet slúži na docvičenie a upevnenie poznatkov zo slovenského jazyka. Výchovo-vzdelávacie výsledky žiakov v predmete cvičenia zo slovenského jazyka sú klasifikované známku v zmysle prílohy č. 3 Systému hodnotenia a klasifikácie. Pri hodnotení výsledkov práce žiakov sa postupuje v súlade s výchovo-vzdelávacími požiadavkami programov, s požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií a v súlade s učebnými osnovami a tematickými výchovo-vzdelávacími plánmi.

Medzipredmetové vzťahy a prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

Osobnostný a sociálny rozvoj sa dá uplatniť v každom tematickom celku, nakoľko pomáha vytvárať a rozvíjať u žiakov schopnosti sebahodnotenia, čo prispieva k ich sebavedomiu a lepšiemu zvládaniu preberaného učiva.

Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova pomáha žiakom spoznávať iné národy, kultúry a ako aj vlastné národné témy v literatúre i jazyku. Pomáha žiakom vnímať svet a prostredie, v ktorom žijú, zo širšieho hľadiska. Vedie ich k tolerancii.

Ochrana života a zdravia

Prostredníctvom tejto prierezovej témy si žiaci viac uvedomujú potrebu chrániť život a zdravie nielen svoje, ale aj ostatných. Táto prierezová téma prispieva k výchove k zodpovednosti a núti žiakov premyslieť si každé svoje konanie so zreteľom na ochranu.

Environmentálna výchova

Prierezová téma kladie dôraz na vnímanie seba a prírody ako jedného celku a núti žiakov osvojiť si zákonitosti ako aj možnosti a potrebu spolužitia celej prírody. Téma vedie žiakov vnímať okolie a život ako kontinuálnu súhru. Výchova kladie dôraz na globálne problémy a ich riešeniu či predchádzaniu.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zacielená na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Výchova k manželstvu a rodičovstvu má výrazne interdisciplinárny charakter, pretože sa dotýka všetkých oblastí a etáp ľudského života. Integruje v sebe pedagogické, biologické, psychologické i sociologické poznatky a aspekty o dospievaní, sexualite, o sociálnych vzťahoch a ich hodnote v ľudskom živote.

Mediálna výchova

Primárnym cieľom mediálnej výchovy je podpora a rozvíjanie mediálnej gramotnosti u žiakov prostredníctvom nadobúdania a prehľbovania úrovne mediálnych kompetencií, t.j. schopnosti prijímať, analyzovať a hodnotiť širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova tak napomáha rozvoju schopnosti žiakov disponovať nástrojmi, ktoré pomáhajú zvládnuť orientáciu a existenciu v mediálnom svete.

Medzipredmetové vzťahy

Na hodinách cvičenia zo slovenského jazyka budeme využívať poznatky najmä z predmetov materinský jazyk, dejepis, občianska náuka, etická výchova, matematika, geografia, informatika, biológia a iné.